

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**LEGVM PON||TIFICIARVM GRE-||gorij noni, seu
Decretalium pentateu-||chus**

Mesnart, Martin

Parisiis, 1555

xxxix. De censibus, exactionibus, & procurationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63486)

17. *Nul-
lus laicus* diocæsani episcopi facta proferetur: ni priori po-
stea cõsensu episcopi accesserit: hæc proferatur.
Nullus enim laicus decumas, ecclesiã, aliãve
ecclesiastici iuris sine concessione sui pontifi-
cis monasteriis canonicisve confert. Si quis te-
men episcopus improbitate, avaritãve cau-
sã consentire nolet: Romano pontifici nunciat.
quod offerendum erit tunc eius licentia offer-
tor.

*De Censibus, exactiõibus, & proce-
rationibus. Tit. 39*

De censibus.

2. *Omnis
anima.* **O**Mnis anima sublimiorib⁹ potestatibus sub-
dita esto. Tributa autem subiectionis huius
modi probatio sunt.

5. *Perue-
nit.* Nullus tamẽ ignoratiã census esto. Omnis ce-
sus ad quid & quãdo persolui debeat præscitor.

3. *Scientes* Vnde ecclesiarum prælati novos ipsis census
& qui non ab initio fuerint, labentibus tempo-
ralibus ne indicunt.

7. *Prohi-
bemus.* Itaque abbates, episcopi, aliãve prælati nec no-
uos census ecclesiis imponunt, nec veteres au-
gento, aut partem prouentuum suis vsibus ad-
propriant, & ita maiores quam sibi libertatem
conseruare desiderant minoribus suis syncret
voluntate conseruant. Si quis aliter faxit: ini-
tum quod egerit habetor.

35. *Gra-
uis.* Sed & cãterã ecclesiasticã personã siue noui
censum ecclesiis imponi, siue veterem augeri
faxint, & à presbytero electo iuratoriã aut i-
deiusforiã cautionem hactenus exegerint, hæc

reuo canto. Episcopi presbyteros qui super hoc inlicitè iurassint congrua satisfactione imposita absolui faciunt. Eos autem qui de cætero hæc faxint canonicè puniunt.

Idcirco nemo monachis à quibus ad alicuius ecclesiæ regimen electus fiet censum etiã quem decessor eius soluerit, nisi autoritate episcopi & nõ de nouo impositus fiet, promittito, soluto. At si quis soluere huiusmodi cẽsum iurassit: monachi ipsum à iuramẽto absoluere cogũtor.

13. Significauit.

Quod si qui cum religiosis concludentes sic sine episcopi autoritate censuales ollis ecclesias, quas tenebunt, constituerint, vt eadem ad monachorum ipsorum representationem ad clericorum ipsorum filios nepotesve transferantur: ab iisdem ecclesiis amouentur.

11. Cum clericis.

In sũma, si qui clerici episcopo ignorante propria autoritate pẽsionem annuam de ecclesiis soluerint, recepsintve: cũ defuncti fuerint si nõ pontificis, qui de iure possiet, autoritas & consensus super hoc interuenerit, in receptione eius ne audiuntur. Simplicibus sacerdotibus, clericisue ecclesias quibus præfunt propria autoritate, præsertim post decessum suum, censuales efficere ne licet.

8. Præterea.

Sed & quam pecuniam pro ecclesiæ suæ pẽsione rite debitam rector aliquot annis persoluerit, hanc tantum, eiusve æstimationem, si in vsu esse desierit, exigitur.

26. Cũ canonice.

Et ita clerici episcopis suis pro synodatico censum ad formam antiquam soluunt. Quod si quæ moneta olim solui consueta probabitur:

20. Olim.

De cens. exac. & proc.

etsi post alia recepta fiet, dum tamen episcopus ius suum protestatus, nec quadraginta annorum tempus effluxum fiet, prioris monetæ solutio eiúsve estimatio rectè petitor.

18. Ex parte.

Item qui antiqua vota persoluent, ad quam mensuram habitatores regionis ipsius ea continuè persoluerint, si vna & eadem erit, ad eandem persolunt. Sin variæ & diuersæ: qui ad minorem soluere volent ad maiorem soluere necoguntur. Sic vota, cum ab initio gratuita fuerint, ecclesiastici viri benigniùs exigunt, tanquam exactores temporalibus lucris ne inhiant.

De exactionibus.

10. Inno- uamus.

Nemo cuiquam nouas pedagiorum, quæ uocant, exactiones sine auctoritate & consensu regum & principum quoquomodo statuit. Qui contra faxit, ni commonitus desistet, donec satisfaciat christiana communione caret.

6. Cù apostolus thessal. Prohibemus.

Episcopi quoque subditos suos exactionibus ne grauant. Si quæ tamen necessitates superuenient, & manifesta ac rationalis causa erit cum charitate moderatum ab eis subsidium postulare permittuntur. Archidiaconi uero decanice nullas regulariter exactiones in presbyteros seu clericos exercent.

12. Ea quæ

Archidiaconi, cum propter beati Petri uisitationem denariorum conlectam per archidiaconatus suos facient, ecclesias parochiasue ne grauant, ne quid ultra modum exigunt. Si secus præsumpserint: & quod habere uidentur ab eis auferunt.

aufertor.

Immo episcopi ecclesiis, quas è manu laico-^{9. Eccle-}
rum de nouo eripuerint, præter cathedra-^{suis.}
& omnia iura quæ aliis ecclesiis imponuntur,
exactionem ne imponunt.

Sed & certæ res & personæ ab exactionibus ^{1. Sanci-}
immuneis sunt. Vnicuique enim ecclesiæ iu-^{tum est.}
gerum vnum integrum & illud immune ab om-
ni seruitio tribuitur. De hoc, item de decumis,
fidelium cõlationibus, domibus, areis, hortisve
iuxta ecclesiam positis presbyteri in eis consti-
tuti præter ecclesiasticum seruitium ne quod fa-
ciunt. Si quid amplius habuerint: inde domi-
nis debitum seruitium impendunt.

Itẽ cæcos ad conlectas inter alios cogi episco-^{4. Licet.}
pi ne sinunt. quin potiùs eorum, si necessum
erit, ex ipsis conlectis miserentor.

De procurationibus.

OMneis ecclesiæ legatis & sedis apostolicæ ^{17. Cum}
nunciis procuraciones impendunt. Nul-^{instantia.}
la, nisi quæ se speciali priuilegio sedis eiùdem
munitam esse ostenderit, ab earum præstatione
excusator. Et si quæ longissimo tempore pro-
curationis obsequium non impenderit: nullus
præscribitioni locus esto. ^{in princ.}

Sanè in iis exigundis nulla ecclesia nullùsve ^{De M. a.}
prælatus indebitè prægrauator. Si qui de cõmu-^{Sanè.}
ni conlecta eorundem legatorum & nunciorũ
apo. sedis expensas facere volent: liceto. At nul-
lum inde apo. sedi, quominus à quocunque

T

De cens. exact. & proc.

mauolent procuraciones sibi debitas postulent, vt nec exacto si vltra suam grauatus fuerit facultatem quominus ab aliis repetat, praiudicium generator. Nunciis autem eiusdem sedis quisquis requisitus erit in necessariis exhibendis pareto. In fraudem ne quid adtentator, neve per communeis ministros procurationis officium inuiti recipere coguntor. ollis si qui contumaciter restiterint: ecclesiastica districtione compelluntor.

25. *Cum nuper.*

Archiepiscopo quoque, siue autoritate propria, siue apostolica prouinciam suam visitabit, iuxta facultates ecclesiaru procuraciones visitationis ratione debitæ exhibentor. Si qui recusabunt: quæ sententia in rebelles rectè lata erit seruator.

22. *Super eo.*

Si quas autè ecclesias de nouo ad iurisdictione suam cõuorsas habebit: hæ in procuracionibus ipsi visitanti tribuendis, aliisq; obsequiis quod in vicinis prouinciis seruabitur obseruanto.

14. *Sopita*

Archiepiscopo autem prouinciam suam visitanti & quæ in ea sunt monasteria procuracionem secundum facultates suas exhibentor.

19. *Cum olim.*

Sed & episcopo abbas pro ecclesiis ad monasteria sua pertinentibus, episcopo inquam in cuius diocesi erunt, tam de quarta decumarum, quàm cæteris episcopalibus iuribus respondeto.

Ad eorum & procuracionum præstatione in ipsis ecclesiis sine deductione obnoxius esto. Et si quæ compositio cum episcopo facta à monasterio erit quæ deductionem concedet: ni eam abbas adprobasset, nullum ex eo quod impu-

gnasit beneficium consequitur.

Deniq; monasteriorum etiam quæ intra ciuitatem sunt abbates, tametsi aliquandiu factum non erit, episcopum visitantem procurare, nisi quid aliud rationabiliter ostendent, coguntur.

24. Venerabili.

Cæterum ille ecclesias iurisdictioni suæ subiectas causa correctionis bis in anno visitato. Moderatâ ab eis procuratione recipito. Et si quibus certus cæsus annuus impositus erit, promissumq; ne quod nouum seruitiû imponatur: hoc ad procuratione ne extêditur. hæc ecclesiis de iure communi ab ipsa fundatione imposita esto.

21. Cû venerabilis.

Hæc licet vera sient, prælati tamen in procurationibus graues ne sunt. Ne longi temporis victum hora breui consumi faciant, vidento.

.Cum apostolus. in prin.

Archiepiscopi prouincias visitantes pro diuersitate prouinciarum & facultatibus ecclesiarum quadraginta quinquagintave euectionum numerum, episcopi viginti aut triginta, cardinales viginti quinque nunquam excedunt. Archidiaconi quinque vel septem, decani sub episcopis constituti duobus equis contenti sunt. Cû canibus venatoriis & auibus ne proficiscuntur. Non sua sed quæ Christi sunt, ne sumptuosas epulas quærunt. Quod honestè & competenter ipsis ministratum fuerit cum gratiarum actione recipiunt.

Hic euectionum numerus tantum in quibus locis ampliores redditus & ecclesiasticæ facultates erunt seruatur. In pauperioribus autem hæc mensura seruatur. Ex accessu maiorum minores ne grauantur. Qui paucioribus equis hactenus

De mos. Sanè.

T ii

Ad. l. d.

vti confuerint pluribus ne vtuntor.

23. *Procuraciones.* Sed nec episcopi, archidiaconi, aliue quilibet quibus id debetur etiam apostolicæ sedis legati seu nuncii procuraciones, nisi quando personaliter visitabunt, absque manifesta & necessaria causa exiguto. Statutum personarum & euectionum cum visitabunt modum seruanto. Legati & nuncii sedis apo. si quando eos apud aliquem locum moram facere necessum erit, huc ne grauato. procuraciones ab aliis ecclesiis personisve quæ nondum procuracionibus eorum grauatae sunt moderatè recipiunt. procuracionum numerus numerum dierum quibus huiusmodi moram faxint ne excedito. Si quæ per seipsam non sufficet duæ pluresve in vnam coguntor. Qui visitationis officium exercebunt prædicationi, cohortationi, conrectioni, & reformationi vacanto. quæ sua sunt ne queruntor. Qui contrauerit quod accepit reddito. ecclesiæ quam grauassit tantundem impendito,

27. *Au-
thoritate.* Item à monasteriis ob id quòd in villis eorum oratoria erunt in quibus interdum monachi celebrant procuraciones ratione visitationis nemo ideo exigito, extorqueto.

16. *Quantum.* Si quæ ecclesia alterius ecclesiæ ministris ex fundatoris tantum voluntate, cum nihil ab ea teneat, annuam procuracionem debet: cum postea ecclesiæ cui procuratio debetur ministrorum numerus creuerit, ni debitoris ecclesiæ facultates etiam creuerint, vt sine grauamine omnibus eam prestare possient, hi, ne vltra primam mensuram in ea obligati fient, rectè postulantor.